

ПРЕДНОСТИ, МАНЕ И ПОСЛЕДИЦЕ МОГУЋЕ ПРИМЕНЕ ВЕЋИНСКОГ ИЗБОРНОГ СИСТЕМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ*

Сажетак: У овом раду ћемо изнети аргументе у корист увођења већинског изборног система при избору посланика Народне скупштине Републике Србије. Даћемо преглед кључних разлика између већинског и пропорционалног система, анализираћемо актуелни систем и нарочито његове негативне стране. Рад ће такође садржати кратак историјски осврт на краткотрајну примену, ефекте и разлоге одбацивања већинског изборног система, који је био у употреби на првим изборима у Србији након увођења вишепартизма. Коначно, изнећемо аргументе који говоре у прилог већинском систему за избор народних посланика – пре свега кроз призму могућих последица које би примена овог механизма могла да има на политички живот у Србији.

Кључне речи: већински изборни систем, пропорционални изборни систем, избори, изборна реформа, политичке партије, Република Србија

Увод

Дизајнирање изборног система је, због последица и утицаја на политички живот, али и на развој друштва уопште, веома важан процес у свакој демократској земљи. Изборни систем понегде настаје дуготрајном, готово вековном еволуцијом; док су у другим земљама изборна правила резултат брзо-плетог „копирања“ модела из иностранства, или чак резултат спољног притиска. У неким државама, у које можемо сврстати и Србију, функционалан и прихватљив (како са становишта грађана, тако и политичких актера) изборни систем се кристалише тек након дуготрајног лутања и експериментисања са разним моделима и њиховим варијацијама.

Институционално лутање, које је у овом погледу било приметно у Србији у последње готово три деценије од поновног увођења политичког плурализма, произвело је неколико варијанти изборног система. Део ових решења из

---

* Овај рад је настао у оквиру пројекта бр. 179009, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

различитих разлога није одговарао актерима у датим тренуцима, те је доживљавао брзоплете промене, без остављеног довољног временског оквира да различити изборни системи покажу своје политичке и друштвене последице, те буду процењени на основу средњерочних или дугорочних ефеката и утицаја на целокупно друштво, а не само на основу краткорочне политичке калкулације тј. непосредних изборних резултата. Такву судбину је доживео и већински изборни систем – примењен у Србији на првим парламентарним изборима 1990. године, али убрзо напуштен због притиска и протеста тадашње опозиције (Гоати, 2013: 34-39), која је легитимно захтевала модел који ће јој омогућити веће политичко представљање у ситуацији перципиране неравноправне политичке борбе. Тако је овај систем одбачен после само једног изборног циклуса тј. свега 17 месеци колико је био на снази (следећи парламентарни републички избори, по пропорционалном систему са више изборних јединица, одржани су у априлу 1992. године), без довољно времена да покаже све своје последице, нарочито у значајно тешким околностима распада југословенске федерације, грађанског рата и нарушеног односа владе и опозиције – какав је владао кроз целу последњу деценију двадесетог века. Већински систем тиме остаје неправедно занемарен као „реликт“ уопштено неуспешних првих година српске трансформације из ауторитарног система у демократију, без ширег промишљања о могућностима његове примене данас.

Један од мотива за изношење аргументације у корист већинског система, поред изреченог занемаривања у нашем јавном дискурсу, јесу и честе медијске и политичке најаве промене општег оквира политичког система у Републици Србији. Спекулације о могућој промени одређених аспеката Устава, броја посланика у Народној скупштини, па чак и изборног система, добиле су своју материјализацију у Акционој групи за реформу политичког система, која је формирана у претходном сазиву парламента – али чини се да њено функционисање од тада није нарочито активно (видети: Блиц, 2015). Ипак, у случају испитивања актуелног изборног система или потенцијалне промене, износимо аргументацију у овом раду као прилог јавној и академској дебати.

Већински и пропорционални изборни систем

Изборни систем, опште узевши, представља скуп правила којима се одређује како се гласа и како се гласови бирача претварају у мандате изабраних представника (Орловић, 2012: 20). Ђовани Сартори уопштено дели системе на пропорционалне и већинске (Сартори, 2003: 19-21). У већинским грађани гласају за појединачног кандидата у (најчешће) једномандатним јединицама, а победник на изборима у тој јединици односи све мандате. У пропорционалним системима, гласа се за збирну страначку листу, а мандате између себе деле оне листе које добију довољан број гласова, пропорционално свом учинку међу гласачима. Унутар сваког од ових система постоји велики број варијација и прилагођавања конкретном историјском, друштвеном, политичком и институционалном контексту државе у којој се систем примењује. Тако, већински сис-

тем може бити систем апсолутне (од победника се тражи да освоји више од 50% гласова) или релативне већине (енг. *first past the post* – где је победник онај ко освоји релативну већину гласова у односу на противкандидате, без обзира да ли је тај број прешао 50%). Трећа варијанта је алтернативно гласање, у коме гласачи самостално сортирају кандидате на изборном листићу у складу са сопственим преференцијама. Систем апсолутне већине, тј. двокружни, Сартори посматра као засебан изборни систем, пре свега због резултата које производи. Он то чини на основу Дивержеове тврдње (на основу: Сартори, 2003: 48-50) да већински изборни системи са једнокружним гласањем као последицу производе двостраначке партијске системе; док већински двокружни системи (и уз њих пропорционални системи) као резултат имају вишестраначко устројство партијског система. Наиме, Диверже сматра да двокружни систем тежи формирању коалиција у периоду између изборних кругова и самим тим ублажава последице *first past the post* система. На све ово, Сартори додаје да већински систем не може сам по себи одмах произвести двостраначки формат, али може да га утврди када једном до њега дође – тако што отежава пробој нових парламентарних странака.¹ У сваком случају, закључак је да већински систем редукује партијску фрагментацију и смањује број странака у парламенту, супротно пропорционалном – који тежи представљању највећег броја политичких интереса тј. политичких странака које се кандидују на изборима и остваре довољан број гласова.

То нас води важној дебати између присталица два система. Заговорници пропорционалног сматрају да је његова кључна одлика и највећа вредност – репрезентативност, будући да је у таквом парламенту заступљен највећи број политичких партија које представљају различите интересе грађана. Заговорници већинског система (видети: Cincea, 2013: 175-190), са друге стране, виде ову претерану репрезентативност као проблем који отежава формирање и функционисање извршне власти (по правилу, у пропорционалном систему се формирају владавинске коалиције (Golder, 2006: 23-37)), те су спремни да жртвују репрезентативност захтеву за функционалном и ефикасном владом, коју у већинском систему најчешће формира једна партија, без сувишних вето играча и коалиционих партнера (видети: Tsebelis, 1995).² Дебата се на крају своди на питање да ли политички систем треба да тежи већој политичкој репрезентативности или већој ефикасности. Уз то, треба нагласити да већински изборни систем, због своје саме природе представљања базиране пре свега на територијално одређеним изборним јединицама, пре него на политичким листама, доп-

¹ Ово је нарочито видљиво на примеру Сједињених Америчких Држава; али се исто тако може довести у питање на основу актуелних дешавања у Великој Британији.

² Теорија вето играча испитује флексибилност доношења одлука у оквиру једног политичког система на основу броја, структуре и међусобних односа „вето играча“ у систему – тј. специфичних актера који имају утицај на доношење одлука. У том смислу, вето играч је сваки актер који може да спречи или блокира усвајање неке одлуке, тј. да спречи промену статуса кво. Одрживост статуса кво је стога у директној вези са бројем вето играча: што више актера је укључено у одлучивање, то је већа могућност блокаде одлука (теже је постићи консензус), те је могућност измене статуса кво мања. Аутори који се баве овом облашћу аргументују да је доношење и спровођење значајних реформских промена у системима са великим бројем вето играча веома тешко.

риноси једној врсти територијалне репрезентативности, гарантујући утицај у представничком телу грађанима из свих делова земље, без обзира на политичку опцију за коју су гласали.

Као критика пропорционалног система наводи се и потенцијални исход у коме странке понекад након избора формирају „нежељене“ коалиције са партијама које нису програмски блиске или на други начин прихватљиве њиховим бирачима. Таква могућност је код већинског система значајно умањена, будући да он као резултат даје јасне владајуће већине, често и једнопартијске – мада то зависи пре свега од локалних друштвених и политичких околности у свакој земљи.

Важан аргумент у прилог већинском систему је и тај што се, због саме природе једномандатних изборних јединица у којима се гласа за личност кандидата, ствара непосредан однос између бирача и њихових представника. Грађани из сваке изборне јединице знају ко је задужен да их представља и коме могу да се обрате, док је у пропорционалном систему та линија комуникације донекле замагљена. Значајан и незаобилазан посредник између грађана и њихових представника у пропорционалном систему су политичке партије (које уосталом и бирају посланике на листе те одређују њихов редослед), што може да отвори читав низ проблема везан за легитимитет и улогу партија у неконсолидованим демократијама са још увек недовољно развијеном политичком културом. Затим, можемо аргументовати да већински систем повећава квалитет носилаца изборних функција: будући да се гласа за личност, претпоставка је да ће политичке партије тежити да пажљивије селектирају квалитетније кандидате у изборним јединицама. Иако непосредност овог односа умногоме зависи од величине изборне јединице, непобитна је чињеница да гласачи тачно знају за кога гласају и ко је изабран да представља њихово место, округ или регију – што са собом такође носи импликације по питању одговорности изабраних представника.

Поред већинског и парламентарног система, треба нагласити и постојање треће велике подгрупе: мешовитих изборних система, који теже да комбинују квалитете два наведена система. Вреди поменути да је овакав изборни систем примењиван на изборима за посланике у Скупштини АП Војводине 2004, 2008. и 2012. године. Наиме, паралелни комбиновани изборни систем, по коме је 60 посланика бирано са партијских листа на пропорционалним изборима са целом Војводином као једном изборном јединицом, а других 60 у једномандатним изборним јединицама по већинском двокружном систему, замењен је чисто пропорционалним системом пред изборе 2016. године. Разлог је наводно усклађивање изборног система у покрајини са већ постојећим пропорционалним системом на републичким и локалним изборима.

Већински изборни систем у Србији

Већински изборни систем је у модерној историји Србије примењен на првим скупштинским изборима у децембру 1990. године,³ и то у форми дво-

³ Током деведесетих година 20. века већински систем је примењиван и на покрајинским изборима, али то није релевантно за наш рад, пре свега због умањеног политичког значаја покрајинског

кружног гласања. Изборна правила на овим изборима нису била резултат страначког консензуса (Гоати, 2013: 23-31), већ су ишла на руку Социјалистичкој партији Србије. Ова странка је наследила инфраструктуру, организацију, чланство, приступ државним ресурсима и медијима, те финансије бившег Савеза комуниста Србије, што јој је дало одлучујућу предност у односу на опозиционе странке, које су тада још увек биле у процесу формирања – без финансија и приступа медијима, са малим чланством, те веома лабавом и дифузном организацијом.

Иако због притиска опозиције Србија прелази на пропорционалну расподелу мандата већ 1992. године, из овог краткотрајног „излета“ у већинско гласање можемо да извучемо неке закључке. И поред недвојбено неравноправних услова у којима су избори спроведени, они су показали важне одлике већинског система. Прва, кључна, јесте да је систем произвео јасну владајућу већину и извршну власт састављену од представника једне политичке партије, без сувишних вето играча и са јасном линијом одговорности између гласача, изабраних представника и посредно – изабране владе.⁴

Други, мање уочљив резултат јесте да је већински изборни систем омогућио значајно представљање странака националних мањина, додуше оних територијално концентрисаних у појединим изборним јединицама. Уосталом, и Сартори сматра да брану двостраначју у већинском систему представља територијална концентрација „непопустљивих“ мањина (Сартори, 2003: 51-59). Тако је, после првих избора, Народна скупштина имала 14 представника националних мањина (из редова мађарских, хрватских, муслиманских/бошњачких и албанских партија).

Лоша страна овог модела је била драстична потпредстављеност опозиције, пре свега због расутости гласова у великом броју изборних јединица. Међутим, поставља се питање да ли је такав исход резултат урођене институционалне грешке већинског система, или последица објективних околности под којима је опозиција наступала на првим вишестраначким изборима. Одговор, као што знамо, није могуће дати, јер овај изборни систем није дочекао примену у партијском окружењу са више укорењених и боље организованих странака – будући да су већ 1992. године избори одржани у пропорционалном систему са девет изборних јединица, да би тај број на изборима 1997. повећан на енормних 29, што је драстично разводнило процену било каквих реалних ефеката на политички систем, стављајући тако још једном краткорочну калкулацију владајућих партија испред идеје о дугорочно квалитетном изборном систему.

Након петоктобарских промена, Србија усваја пропорционални систем са једном изборном јединицом (која покрива територију целе земље) и избор-

---

парламента у том периоду, те ефеката које је веома тешко проценити – како због подређености покрајинске политике републичкој, тако и из објективног разлога – одсуства података и релевантних анализа тог периода.

⁴ СПС је тада освојила 46,1% гласова и 77,6% мандата у Народној скупштини. Владу је формирао премијер Драгутин Зеленовић, већ 15. јануара 1991. године, тј. само неколико дана након званичног проглашења резултата избора.

ним цензусом од 5 процената. Од тада, овај систем је примењиван са блажим модификацијама – у међувремену, листе су затворене тако да се након избора поштује редослед посланика предложен грађанима, а примењене су и мере позитивне дискриминације у погледу укидања изборног цензуса за странке националних мањина, као и осигуравања места на листи за слабије заступљени пол. Ипак, аргументујемо да ове модификације нису успеле да ублаже системске проблеме пропорционалног система, који, како се чини, више одговара политичким елитама него самим грађанима.

Разлози за промену актуелног изборног система

Тренутни изборни систем у Србији (пропорционални са једном изборном јединицом) показао је бројне мане. Пре свега, парламент је веома партијски фрагментиран. Како би максимизовале број гласова у пропорционалном систему, политичке партије стварају широке предизборне коалиције, што води парламентарном животу и политичком „преживљавању“ огромног броја малих странака које имају занемарљиву подршку у бирачком телу, али и велики коалициони (уцењивачки) потенцијал. Такође, партије теже стварању великих постизборних коалиција, повећавајући тако број вето играча, што резултира скупим и неефикасним владама. То логично повлачи још једну последицу, а то је присуство представника малих странака у извршној власти, без широког легитимитета и јасне политичке одговорности (будући да на следећим изборима поново могу да наступају као део неке велике предизборне коалиције, без стварне провере своје популарности и снаге пред бирачима). Као илустрацију ове тврдње, можемо навести податак да 250 посланика из тренутног сазива Народне скупштине долази из чак 35 различитих политичких странака, а актуелну владајућу већину данас чини коалиција 18 парламентарних странака.

Поменуто одсуство директне одговорности је још једна велика мана тренутног изборног система. У актуелном моделу, где грађани гласају за листу у целини, веза између посланика и бирача је потпуно деперсонализована, а посредно се сматра да сви посланици у скупштини представљају све грађане – чиме се линија одговорности у потпуности губи. Посланик уствари представља политичку партију која га је кандидовала, а не грађане који су за њега гласали. За њега на прво место долази лојалност партији, а не одговорност пред грађанима који су га изабрали. Хипотетички, колико год учинак неког представника био лош, странку ништа не спречава да га поново кандидује на листи, јер бирачи не гласају директно за њега. На тај начин, подстиче се деградација квалитета изабраних представника. Исто тако, читав процес кандидовања је арбитрарно препуштен политичким странкама, које немају никакве спољне подстицаје за селекцију и улагање у кадрове, јер гласачи одлуке превасходно доносе на основу популарности целе странке или страначког лидера, а не на основу квалитета понуђених кандидата на листи. Тиме је додатно централизована снага политичких партија, а посредно је институционално подржано њихово нетранспарентно и могуће коруптивно деловање у овом погледу.

Територијална репрезентативност је још једна спорна тачка актуелног система. Сведоци смо да већина посланика долази из Београда и других великих градских средина, док готово половина општина у парламенту нема ниједног представника – а неки региони су драстично потпредстављени у односу на број становника (Орловић, 2011: 46-47).

Могуће последице увођења већинског система

Као што смо видели, већински систем има одговор на многе од набројаних проблема пропорционалног. Већински систем смањује број партија и спречава фрагментацију парламента, даје изборе са јасним победником, те значајно олакшава формирање владе, без укључивања сувишних вето играча. У већинском систему (нарочито једнокружном) партије би у врло кратком временском периоду изгубиле подстицаје за екседивно предизборно коалирање, а поред броја политичких партија у представничком телу, велика је вероватноћа да би се смањио (кроз гашење или укрупњавање) и укупан број политичких партија, те тако појединставио данас хаотичан партијски систем у Србији.

Већински систем обезбеђује директну везу између изборне јединице и изабраних представника, а осим подстицања одговорности посланика, он подстиче и странке да траже квалитетне кандидате. Грађани у свакој изборној јединици би знали ко је њихов представник у Народној скупштини и коме могу да се обрате са својим идејама или проблемима, испуњавајући на тај начин праву природу представничког система. Штавише, мандат добијен директно од грађана нужно би водио и већој одговорности посланика. Изабрани представници ће имати већи подстицај да саслушају грађане, решавају њихове проблеме и узимају у обзир интересе своје изборне јединице, будући да њихов реизбор неће зависити примарно од политичке партије, већ од перципиране користи донете јединици. Систем би на тај начин био инклузивнији за грађане, будући да би се значајно зауздао утицај политичких партија као брокера моћи у односу грађана и њихових изабраних представника. Уједно, на овај начин и „дисциплиновање“ посланика делимично прелази из руку политичких партија у руке грађана, што води већој аутономији функционера и самим тим већој демократији унутар самих партија. Узгред, питање је како би већински систем реаговао на досад устаљену праксу „прелетања“ посланика у редове других партија. Да ли би ти посланици били кажњени због недоследности на следећим изборима, или би били награђени због „борбе“ за интересе своје локалне заједнице?

Даље, већински систем је максимално територијално репрезентативан, иако на уштрб страначке репрезентативности. Да бисмо илустровали ову предност, наведимо пример већинске компоненте мешовитог изборног система примењиваног на изборима у Војводини до 2016. године, у контрасту са актуелним пропорционалним системом у покрајини. Наиме, већинском компонентом је било осигурано да свака од 45 војвођанских општина има макар једног представника у покрајинској скупштини (неке од њих су имале и више посла-

ника, у зависности од броја становника). На изборима по пропорционалном систему 2016. године, осам општина је остало без директног представника (видети: Скупштина АПВ, 2017)⁵ – будући да више не постоји гаранција територијалног представљања. Такође, број посланика из Новог Сада, као највећег града и седишта покрајинске администрације, износи 37, што чини преко 30% војвођанског парламента. Урушавање географске репрезентативности те метрополитанизација представљања су карактеристични за пропорционални систем, а у Војводини су се ови ефекти видели већ након једног изборног циклуса. На супрот томе, већински систем гарантује представљеност свих територијалних изборних јединица, без обзира да ли се ради о политичком центру или периферији, те великим или малим општинама – што у суштини зависи само од величине изборне јединице (на основу: Бурсаћ, Вучићевић, 2017: 160-161).

Једна од значајних предности већинског система у мултикултуралној држави као што је Србија свакако је осигуравање представљања територијално концентрисаних националних мањина. Захваљујући историјским околностима, све веће мањине у Србији и јесу територијално концентрисане, са изузетком Рома. Као што је наведено, странке националних мањина су на већинским изборима 1990. године освојиле 14 мандата – ни у једној другој варијанти пропорционалног изборног система која је примењивана након тога (па чак ни са усвајањем тзв. „природног“ цензуса за мањине од 2004. године) ове партије нису успеле да понове тако добар резултат. Мана већинског система би, са друге стране, била у укидању загарантованог броја припадника слабије заступљеног пола на листи, будући да те одредбе у већинском систему једноставно није могуће спровести – што би извесно довело до смањења родне равноправности у парламенту.

Постоји бојазан да би већински систем у Србији у први мах могао да доведе до уласка већег броја локалних и регионалних странака у парламент, тако производећи ефекте супротне од очекиваних и доприносећи још већој фрагментацији. Међутим, упитно је да ли би се овај тренд одржао на дужи рок, управо због чињенице да већински систем производи јасне победнике и јасне (често једнопартијске) владајуће већине. Тиме се значајно смањује потреба за уласком малих странака у владајуће коалиције, те се, у великом броју случајева, губи и разлог њиховог постојања.

Коначно, у већинском систему увек постоји питање легитимитета владе која може да буде изабрана са несразмерно малом подршком бирачког тела. Међутим, сведоци смо да је у доба све веће изборне апстиненције легитимитет постао проблем и у државама пропорционалних система, тако да је ово питање шире од самог дизајна изборног механизма (видети: Czesnik, 2006: 449-470).

Закључак

Један од мотива при изради институционалног оквира везаног за изборе, нарочито у државама скромне демократске традиције, свакако је тежња поли-

⁵ У питању су Мали Иђош, Нови Кнежевац, Бач, Беочин, Жабаљ, Ковачица, Пландиште и Пећинци, осам општина са укупно преко 130 хиљада становника.

тичких актера да максимизују корист из предложених решења. Због тога као важан фактор у процесу обликовања изборног система треба узети жељу актера да кроз изборни систем остваре предност у односу на изборне такмаце (Јовановић, 2011: 21). Стога, и поред академске дебате или евентуалног грађанског притиска, политичке партије ће донети одлуку о промени изборног система на основу сопствене прорачунате одлуке. Као што смо видели, овај систем нарочито погодује јаким политичким партијама са чврстом и развијеном инфраструктуром, тј. оним партијама које у свим изборним јединицама могу да понуде јаке локалне кандидате, а најзад, и политичким партијама које заступају територијално концентрисане мањине. У том смислу, постоји могућност да најјача или најјаче политичке партије предложи овакву промену, увиђајући дугорочнији изборни бенефит. Са друге стране, залагање за већински систем би сигурно изазвало проблем са мањим коалиционим партнерима, који једноставно не би видели интерес у подржавању система који води њиховом искључивању из одлучивања и евентуалном гашењу. На основу тога, можемо рећи да је могућност увођења већинског изборног система засад неизвесна.

Како било, сматрамо да смо у овом кратком раду показали које су значајне предности већинског система, посебно за младу демократију попут Србије. Такође, открили смо који су то недостаци пропорционалног изборног система који негативно утичу на даљи развој политичких институција и партијског система уопште. Наравно, потенцијалном увођењу већинског система треба да претходе темељне анализе које би утврдила појединости које, из објективних разлога, нисмо успели да испитамо у раду: број посланика у парламенту (тј. број изборних јединица), изглед изборних јединица и њихову величину (посебно механизме за ограничавање тзв. *gerrymandering*-а, тј. неприродног прекрајања изборних јединица зарад максимизације изборних резултата); избор између једнокружног, двокружног или већинског система са алтернативним гласањем. Као што смо нагласили, политички актери ће на концу одлучити који систем (и у ком облику) им више одговара, пре свега на основу сопствених интереса. Ипак, када то буду чинили, требало би да се запитају – да ли је тренутна политичка репрезентативност парламента добра цена коју плаћамо за одсуство одговорности изабраних политичких елита и на концу – за умањену ефикасност политичког система у целини?

Литература:

1. Bursać D., Vučićević D. (2017): „Pokrajinski izbori 2016. godine – Homogenizacija vlasti“, *Izbori u Srbiji 2016. godine – Istorijska ili pirova pobeda* (ur. Jovanović M., Vučićević D.), Institut za političke studije, Beograd
2. Veb sajt dnevnog lista Blic (2015): „Prvi sastanak akcione grupe za reformu političkog sistema“, 20. 05. 2015. Dostupno na: <http://www.blic.rs/vesti/politika/prvi-sastanak-akcione-grupe-za-reformu-politickog-sistema/4vgeyz0>, pristupljeno 14. 08. 2017.
3. Veb sajt Skupštine Autonomne pokrajine Vojvodine (2015): „Statistika“. Dostupno na: <http://www.skupstinavojvodine.gov.rs/Statistika.aspx?s=poslanici&r=4>, pristupljeno 14. 08. 2017.

4. Goati V. (2013): *Izbori u Srbiji i Crnoj Gori od 1990. do 2013. i u SRJ od 1992. do 2003.*, CeSID, Beograd
5. Golder S. N. (2006): *The Logic of Pre-Electoral Coalition Formation*, The Ohio State University Press, Columbus
6. Jovanović M. (2011): „Redizajniranje izbornog sistema Srbije – jedan neuspeo pokušaj“, *Preporuke za izmenu izbornog zakonodavstva u Srbiji* (ur. Stojiljković Z., Spasojević D.), NDI, Beograd
7. Orlović S. (2011): „Izborni sistem i institucionalni dizajn“, *Preporuke za izmenu izbornog zakonodavstva u Srbiji* (ur. Stojiljković Z., Spasojević D.), NDI, Beograd
8. Orlović, S. (2012): „Političke posledice izbornog sistema u Srbiji“, *Politički život*, 4/2012, Centar za demokratiju, FPN, Beograd
9. Sartori, Đ. (2003): *Uporedni ustavni inženjering*, Filip Višnjić, Beograd
10. Tsebelis, G. (1995): „Decision Making in Political Systems: Veto Players in Presidentialism, Parliamentarism, Multicameralism and Multipartyism“, *British Journal of Political Science*, Vol. 25, No. 3, Cambridge University Press, Cambridge
11. Cincea, E. (2013): „Proportionality or majoritarianism? In search of electoral equity“, *Bajo Palabra Journal of Philosophy*, vol. 2, 8/2013, Autonomous University of Madrid, Madrid
12. Czesnik, M. (2006): „Voter Turnout and Democratic Legitimacy in Central Eastern Europe“, *Polish Sociological Review*, No. 156/2006, Polish Sociological Association, Warsaw

ADVANTAGES, SHORTCOMINGS, AND CONSEQUENCES OF POTENTIAL APPLICATION OF MAJORITY VOTING SYSTEM IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary: The author argues in favor of adoption of majority voting system when electing the representatives in the National Assembly of the Republic of Serbia (Serbian parliament). The paper provides an overview of basic differences between two major electoral systems historically used in Serbia (majority voting and proportional representation), while analyzing the current proportional system and highlighting its negative effects. The paper also contains a short review of direct consequences of the short-lived application of majority voting in modern Serbian political history, which happened at the very first election after the fall of socialism and reestablishment of party pluralism. Finally, the author concludes with an outline of arguments in favor of majority voting – through the prism of presumed positive consequences and effects this reform could have on political system, party system and Serbian society in general.

Key words: majority voting system, proportional representation, elections, electoral reform, political parties, Republic of Serbia